



Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
Kanton Sarajevo
OPĆINA VOGOŠĆA
OPĆINSKI NAČELNIK



Vogošća, Ul. Jošanička br. 80, tel.fax: 00387 33 586-413, 586-444

Broj: 03-19-798/21

Vogošća, 07.05.2021.godine

Na osnovu člana 15. stav (1) tačka 2. Zakona o principima lokalne samouprave u Federaciji Bosne i Hercegovine (Službene novine Federacije BiH, broj 49/06 i 51/09), člana 71. stav (2) tačka 6. Statuta Općine Vogošća (Statut Općine Vogošća – Novi prečišćeni tekst (Službene novine Kantona Sarajevo, broj: 3/09, 52/12, 28/13) te Odluke o realizaciji Projekta “Kartiranje i studija procjene ekosistemskih usluga u cilju održivog razvoja korištenjem prirodnih područja Općine Vogošća” apliciranog kod Fonda za zaštitu okoliša od 12.10.2020.godine dana, broj 03-18-sl/20, Općinski načelnik, objavljuje:

JAVNI POZIV
za angažman stručnih lica za projektne aktivnosti po osnovu ugovora o djelu

Općinski načelnik poziva sva zainteresirana fizička lica da podnesu prijavu u svrhu: Služba za privredu, integrisani lokalni razvoj i društvene djelatnosti je u sklopu realizacije projekta “KARTIRANJE I STUDIJA PROCJENE EKOSISTEMSKIH USLUGA U CILJU ODRŽIVOG RAZVOJA KORIŠTENJEM PRIRODNIH PODRUČJA OPĆINE VOGOŠĆA”, ko-finansiranog od strane Fonda za zaštitu okoliša Federacije Bosne i Hercegovine, radi izrade studije i procjene stepena iskoristivosti ekosistemskih usluga koje treba da se stave u funkciju razvoja Općine Vogošća. Općina Vogošća jedna je od 9 općina Kantona Sarajevo. Teritorij općine se nalazi sjeverozapadno od gradskog dijela Sarajeva, na udaljenosti od oko 6 km. Graniči sa općinama: Ilijaš, Centar, Novo Sarajevo i Novi Grad. Površina, broj stanovnika, naselja u sastavu općine Površina Općine Vogošća iznosi 71,7 km².

Procjenom ekosistemskih usluga, općina Vogošća će integrisati mapiranje i procjenu ekosistemskih usluga u procese odlučivanja kao konkretan cilj i odgovornost u svoju plansku dokumentaciju, stvarajući preduslove za kvalitetno upravljanje i očuvanje prirode i njenih vrijednosti uvažavajući potrebe i razvoj lokalnog stanovništva kako sa aspekta kvalitetnog života tako sa ekonomskog rasta.

- Jedan (1) Koordinator projekta – ekspert za biodiverzitet,
- Jedan (1) Ekspert za GIS i obradu prostornih podataka,
- Jedan (1) Eksperte za ekosistemske servise i koordinator sa lokalnim zajednicama,
- Jedan (1) Ekspert za ekonomsku analizu ekosistemskih usluga.

Koordinator projekta – ekspert za biodiverzitet - Jedan (1) izvršilac

Mjesto: Općina Vogošća

Period realizacije: Maj – Oktobar (do max 100 dana)

Koordinator projekta treba da obavlja sljedeće zadatke:

A1 - plan upravljanja projektom, tehnička koordinacija, upravljanje rizicima i kvalitetom, finansijsko upravljanje, izvještavanje, marketing i promocija, arhiviranje i zatvaranje projekta, arhiviranje i zatvaranje projekta.

A2- Prikupljanje i analiza podataka pomenutog predmetnog lokaliteta (zatečeno stanje i trendovi promjena); Istraživanje i pregled literaturnih podataka; Terenska istraživanja

A3 -mapiranje i procjena ekosistemskih servisa sa osvrtom na pritiske; revidiranja pritisaka, identifikacija donosioca odluka konsultacije sa donosiocima odluka; održavanje sastanka sa lokalnom zajednicom; identifikacija ekosistemskih servisa; ESTIMAP metodologija procjene; Izrada modela procjene servisa;

A4 - Ekonomska analiza ekosistemskih usluga; određivanje potencijalnih i stvarnih korištenja usluga ekosustava, ekonomsko vrednovanje ekosistemskih usluga; analiza i interpretacija ekonomske trenutne i buduće dobiti

A5 - Mapa preporuka i alata za integraciju u okolišno planske dokumente i politike; integracija rezultata, suradnja na izradi studije mapa preporuka, izrada preporuka, suradnja na izradi EKON karata

1. Potrebne kvalifikacije :

1. Završen fakultet bioloških nauka(Prirodno matematički fakultet)
2. Najmanje 7 (sedam) godina radnog iskustva na projektima iz oblasti zaštite okoliša, procjene stanja biodiverziteta i stepena ugroženosti ekosistema;
3. Dokazano iskustvo u biološkom procesu procjene ekosistemskih usluga na lokalnom i međunarodnom nivou
4. Dokazano iskustvo u koordiniranju domaćih i EU projekta (najmanje jedan projekt analize ekosistemskih usluga)
5. Dokazano poznavanje procesa procjene ekosistemskih servisa prema ESMERALDA /ESTIMAP metodologiji
6. organizacijske sposobnosti i sposobnosti komunikacije i rada sa različitim ciljnim skupinama;
7. odlično poznavanje rada na računaru;
8. odlično poznavanje engleskog jezika.

Uz prijavu kandidat je dužan dostaviti:

- ✓ Potpisanu biografiju - CV uključujući relevantno iskustvo i kontakt informacije institucije ili osobe relevantnih za iskustvo kandidata
- ✓ Ovjerenu kopiju diplome.
- ✓ Popis relevantnih dokumenata na čijoj je izradi kandidat sudjelovao
- ✓ Popis referentnih projekata koje je kandidat vodio

Ekspert za GIS i obradu prostornih podataka - Jedan (1) izvršilac -

Mjesto: Općina Vogošća

Period realizacije: Maj - Septembar (do max 65 dana)

Ekspert za GIS i obradu prostornih podataka treba da obavlja sljedeće zadatke:

A1 - Plan upravljanja projektom, tehnička koordinacija, upravljanje rizicima i kvalitetom, finansijsko upravljanje, izvještavanje, marketing i promocija, arhiviranje i zatvaranje projekta, arhiviranje i zatvaranje projekta.

A2- Prikupljanje i analiza podataka pomenutog predmetnog lokaliteta (zatečeno stanje i trendovi promjena); istraživanje i pregled literaturnih podataka; terenska istraživanja

A3 -Mapiranje i procjena ekosistemskih servisa sa osvrtom na pritiske; revidiranja pritisaka, identifikacija donosioca odluka konsultacije sa donosiocima odluka; održavanje sastanka sa lokalnom zajednicom; identifikacija ekosistemskih servisa; ESTIMAP metodologija procjene; izrada modela procjene servisa;

Potrebne kvalifikacije :

1. Fakultet društvenog usmjerenja
2. Najmanje 7 (sedam) godina radnog iskustva na projektima iz oblasti zaštite okoliša, biodiverziteta te radnim iskustva sa GIS alatima - programima;
3. Posjedovanje GIS certifikata;
4. Dokazano iskustvo i učešće na najmanje jednom projektu analize i mapiranja ekosistemskih usluga;
5. Dokazano iskustvo i učešće na najmanje tri projekta iz oblasti zaštite okoliša;
6. Dokazano iskustvo i učešće na najmanje tri projekta iz oblasti razvoja turizma;
7. Iskustvo u izradi pripremi kartografskih prikaza;
8. Dokazano poznavanje legislative o zaštiti okoliša.

Uz prijavu kandidat je dužan dostaviti:

- ✓ Potpisanu biografiju - CV uključujući relevantno iskustvo i kontakt informacije institucije ili osobe relevantnih za iskustvo kandidata
- ✓ Ovjerenu kopiju diplome,
- ✓ Ovjerenu kopiju Certifikata za GIS
- ✓ Popis relevantnih dokumenata na čijoj je izradi kandidat sudjelovao

Ekspert za ekonomsku analizu ekosistemskih usluga - jedan (1) izvršilac -

Mjesto: Općina Vogošća

Period realizacije: Septembar – Oktobar (do max 15 dana)

Ekspert za ekonomsku analizu ekosistemskih usluga treba da obavlja sljedeće zadatke:

A4 - Ekonomska analiza ekosistemskih usluga; određivanje potencijalnih i stvarnih korištenja usluga ekosustava, ekonomsko vrednovanje ekosistemskih usluga; analiza i interpretacija ekonomske trenutne i buduće dobiti

Potrebne kvalifikacije

1. Završen fakultet ekonomskog usmjerenja (Ekonomski fakultet)
2. Najmanje 7 (sedam) godina radnog iskustva na projektima iz oblasti zaštite okoliša ili biodiverziteta;
3. Dokazano iskustvo i učešće na najmanje jednom projektu analize ekosistemskih usluga;
4. Dokazano iskustvo i učešće na najmanje tri projekta iz oblasti zaštite okoliša;
5. Dokazano iskustvo i učešće na najmanje tri projekta iz razvoja turizma;
6. Dokazano iskustvo na izradi Socio-ekonomske analize;
7. Dokazano iskustvo na izradi Akcionih i biznis planova.

Uz prijavu kandidat je dužan dostaviti:

- ✓ Potpisanu biografiju - CV uključujući relevantno iskustvo i kontakt informacije institucije ili osobe relevantnih za iskustvo kandidata
- ✓ Ovjerenu kopiju diplome.
- ✓ Popis relevantnih dokumenata na čijoj je izradi kandidat sudjelovao

Ekspert za ekosistemske servise i koordinator sa lokalnim zajednicama - jedan (1) izvršilac

Mjesto: Općina Vogošća

Period realizacije: Septembar– Oktobar (do max 15 dana)

Ekspert za ekosistemske servise i koordinator sa lokalnim zajednicama treba da obavlja sljedeće zadatke:

A2- Prikupljanje i analiza podataka pomenutog predmetnog lokaliteta (zatečeno stanje i trendovi promjena); Istraživanje i pregled literaturnih podataka; Terenska istraživanja

A3 -mapiranje i procjena ekosistemskih servisa sa osvrtom na pritiske; revidiranja pritisaka, identifikacija donosioca odluka konsultacije sa donosiocima odluka; održavanje sastanka sa lokalnom zajednicom; identifikacija ekosistemskih servisa; ESTIMAP metodologija procjene; Izrada modela procjene servisa;

A4 - Ekonomska analiza ekosistemskih usluga; određivanje potencijalnih i stvarnih korištenja usluga ekosustava, ekonomsko vrednovanje ekosistemskih usluga; analiza i interpretacija ekonomske trenutne i buduće dobiti

A5 - Mapa preporuka i alata za integraciju u okolišno planske dokumente i politike; integracija rezultata, suradnja na izradi studije mapa preporuka, izrada preporuka, suradnja na izradi EKON karata

Potrebne kvalifikacije

1. Završen fakultet bioloških nauka na (Prirodno matematički fakultet)
2. Najmanje 10 (deset) godina radnog iskustva na projektima iz oblasti zaštite okoliša ili biodiverziteta;
3. Dokazano iskustvo i učešće na projektima zaštite prirode i učešća Lokalnih zajednica ;
4. Dokazano iskustvo na međunarodnim projektima od značaja za BIH (npr.NATURA 2000);
5. Dokazano iskustvo i učešće na najmanje tri projekta iz razvoja turizma;
6. Dokazano iskustvo u projektima izrade legislative i učešća lokalnih zajednica;

Uz prijavu kandidat je dužan dostaviti:

- ✓ Potpisanu biografiju - CV uključujući relevantno iskustvo i kontakt informacije institucije ili osobe relevantnih za iskustvo kandidata
- ✓ Ovjerenu kopiju diplome.
- ✓ Popis relevantnih dokumenata na čijoj je izradi kandidat sudjelovao

Kandidat treba da ispunjava minimalne potrebne kvalifikacije definirane u tekstu javnog poziva. Javni poziv će biti objavljen na službenoj stranici Općine Vogošća kao i na Oglasnoj tabli Općine Vogošća. Okvirni budžet za angažman eksperata je 29,140.00 KM

Prijave sa obaveznom pratećom dokumentacijom, zainteresirani kandidati trebaju dostaviti ili putem preporučene pošte ili neposredno na adresu:

**Služba za privredu, integrisani lokalni razvoj i društvene djelatnosti Općine Vogošća
adresu: ul. Jošanička broj 80, Vogošća 71320, sa obaveznom naznakom:**

Prijava na javni poziv br. 03-19-798/21, za poziciju _____

NE OTVARATI

Nepotpune i ne blagovremene prijave neće se uzeti u razmatranje.

Javni poziv ostaje otvoren osam (8) dana od dana objavljivanja.

Dokumentacija priložena uz prijavu se ne vraća podnosiocu.

Općina Vogošća zadržava pravo da od kandidata može zatražiti u procesu javnog poziva dodatnu dopunsku dokumentaciju ili dokaze koji potvrđuju radno iskustvo.

O rezultatima svi kandidati će biti pismeno obaviješteni.

Općina/opština u okviru projektnih aktivnosti će obezbijediti:

- Osobu koja će koordinirati implementaciju projekta, (Kerim Hasović i Dženana Čengić)
- Aktivnu saradnju odgovorne osobe za odnose sa javnošću na pripremi i realizaciji informativne kampanje,
- Iskoristiti sve dostupne komunikativne kanale u toku informativne kampanje,
- Saradnju i komunikaciju između svih odjela u općini,
- Osigurati salu za sastanke radne grupe i organizovanje javnih sastanaka,
- Količinu novca, kojom će u 2019 .godini raspolagati na realizaciji projekata pripremljenih u saradnji vijeća i građana u iznosu najmanje do 10.000,00 KM, i
- Aktivno uključivanje službenika općine u analizi izvodljivosti projekta.



OPĆINSKI NAČELNIK

Edin Smajić

Projektni zadatak

Pozicija: Koordinator projekta – ekspert za biodiverzitet

Dužina trajanja angažmana: Maj – Oktobar (do max 100 dana)

Angažman stručnog lica je pokrenut na osnovu Odluke o usvajanju projekta “Kartiranje i studija procjene ekosistemskih usluga u cilju održivog razvoja korištenjem prirodnih područja Općine” broj: 03-18-sl/20 od datuma 12.10.2020.godine.

Svrha projektnog zadatka je pružanje podrške u procesu realizacije projektnih aktivnosti na području Općine Vogošća “Kartiranje i studija procjene ekosistemskih usluga u cilju održivog razvoja korištenjem prirodnih područja Općine Vogošća koji se sufinansiran od strane Fonda za zaštitu okoliša Federacije Bosne i Hercegovine. Glavni cilj projekta je pridonijeti zaštiti i održivom razvoju Općine Vogošća na temelju vrijednosti ekosistemskih servisa. Danas, glavni izazov je javno upravljanje i razvoj kapaciteta za održivu uporabu i valorizaciju ekosistemskih servisa u urbanim, semiurbanim i ruralnim sredinama. Izazov leži u pronalaženju prave ravnoteže između očuvanja, zaštite i ekonomskog razvoja. Projekt se temelji na mogućnosti pretvaranja prirodnih vrijednosti u lokalne pokretače ekonomskog razvoja a koji se temelji na održivom korištenju resursa, uzimajući u obzir znanje lokalnih zajednica o ekosistemskim servisima i potencijalima područja Općine Vogošća da budu mjesta za modele koji poboljšavaju lokalni život i sprječavaju prekomjernu eksploataciju i ne održivo korištenje prirodnih resursa.

Studija, pored sveobuhvatne analize ima za cilj da kroz niz preporuka zasnovanih na procjeni ekosistema i ekosistemskih servisa u Općini Vogošća, kreira uslove za efikasno korištenje prostora, te razvije dostupnima alate i podršku lokalnoj zajednici.

Kontekst projekta

Ekosistemske usluge su usluge koje nam priroda daje. Koncept ekosistemskih usluga ima za cilj obuhvatiti kompleksnu vezu između prirode i društva na pojednostavljen način. Kako bi se to postiglo, posuđuje se analogija iz ekonomije: dobavljač (ekološki sistem) nudi različite usluge korisniku (društvo). Ove usluge - kao što je drveće i voće u šumama, stočna hrana te sklonište za životinje ili sigurna, čista i lijepa okolina za život – nisu samo korisne nego su i osnova života za ljude kao pojedince i kao društvo, uključujući zdravo funkcioniranje lokalnih zajednica.

Budući da ne razumijemo u potpunosti nivo naše ovisnosti od ekosistemskih usluga te načine na koje naše odluke utiču na njih, često nenamjerno i neočekivano ih narušavamo. Kao posljedica, njihov gubitak mnogo utiče na prirodu, ekonomiju i život ljudi. Prepoznavanje ovog izazova je učinilo da koncept ekosistemskih usluga postane glavna naučna tema početkom 21. vijeka. Od tada, mnogo važnih javnih politika za očuvanje prirode na međunarodnom i EU nivou su uzele ovaj koncept u razmatranje. Jedna od najvažnijih politika jeste Strategija Evropske unije za biodiverzitet do 2020. godine. Strategija integriše mapiranje i procjenu ekosistemskih usluga i njihovu integraciju u procese odlučivanja kao konkretan cilj i odgovornost svih zemalja članica Evropske unije. Ova strategija fundamentalno određuje ključne smjernice za nacionalne strategije za biodiverzitet u zemljama članicama Evropske unije. Koncept ekosistemskih usluga nudi zajedničku platformu za unapređenje upravljanjem javnih politika i integraciju različitih grana nauka. Osim toga, ovaj koncept pomaže razumijevanju komplikovanih procesa i veza između čovjeka i prirode koje predstavlja jednostavnim, većini razumljivim jezikom. Kako bi se to postiglo, neophodno je omogućiti da ova ideja postane dio svakodnevnog komunikacije i procesa donošenja odluka. Prirodne ljepote pejzaža i živog svijeta, specifične pojave kao što su vodopad Skakavac ili stijene, privlače veliki broj posjetitelja. Turizam, osobito ekoturizam može djelomično nadopuniti, a dijelom zamijeniti druga zanimanja koja donose nizak profit. Opskrba pitkom vodom i uloga šuma u regulaciji klime (uključujući uklanjanje ugljikova dioksida iz atmosfere) usluge su čija se dobrobit osjeti i šire od samoga područja. Kartiranje i metode razvijene u okviru određivanja potencijala prostora te ekosistemskih usluga uključuje prostorne analize atraktivnosti, pogodnosti i ranjivosti na osnovu više kriterijuma uz primjenu GIS tehnologije uveliko je unaprijedila proces planiranja a time i proces donošenja odluka. Pogodnost predjela da prihvati određenu djelatnost koja se planira u prostoru znači pripisivanje vrijednosti predjelu i traženje mogućnosti da prostor istovremeno bude nosilac razvojnih vrijednosti i da je privlačan za razvoj djelatnosti. Procjena usluga ekosistema područja Općine Vogošća može pomoći u povećanju svijesti o njihovoj važnosti, otkrivanju neiskorištenih resursa ili pomoći pri prepoznavanju kompromisa. To može pomoći lokalnim dionicima i donositeljima odluka da bolje iskoriste svoje resurse i povećaju kvalitetu života lokalnom stanovništvu.

Zadatci:

A 1 - Priprema projektnih aktivnosti: formiranje projektnog tima, plan upravljanja projektom, tehnička koordinacija, upravljanje rizicima i kvalitetom, finansijsko upravljanje, izvještavanje, marketing i promocija, arhiviranje i zatvaranje projekta, arhiviranje i zatvaranje projekta.

A 2 - Prikupljanje i analiza podataka pomenutog predmetnog lokaliteta (zatečeno stanje i trendovi promjena)

Opis nultog stanja koje je predmet studije. Podatci koji se budu obrađivali, analizirali i sakupljali treba da obuhvate: Abiotičku (topografija i geomorfologija, geologija, pedologija, klima i hidrologija) i biotičku (raznolikost staništa i zajednica, raznolikost flore, raznolikost gljiva, raznolikost faune, posebno vrijedne vrste) komponentu, elemente kulturnog nasljeđa i etnološko bogatstvo. Prikupljanje i analiza podataka treba da obuhvati trenutno dostupne podatke kao i da odredi nove podatke koje relevantne za ovaj Projekt. Aktivnost će obuhvatiti sljedeće: Istraživanje i pregled literaturnih podataka: Tokom ove radne faze izvršit će se detaljna analiza tekstualnih opisa i numeričkih pokazatelja sadržanih u različitim naučno prihvatljivim literaturnim izvorima, odnosno analiza literaturnih podataka sadržanih u: univerzitetskim udžbenicima, naučnim monografijama, naučnim publikacijama, naučnim časopisima, zbornicima radova sa relevantnih domaćih i međunarodnih naučnih kongresa i naučnih simpozijuma, naučnim saopćenjima, referalnim elektronskim bazama podataka i drugim referentnim pisanim izvorima informacija. U ovoj fazi rada također je neophodno da se istraže i analiziraju podaci sadržani u različitim tematskim kartama koje imaju validnu naučnu i kartografsku recenziju. Navedene radne zadatke pojedinačno će realizirati Projektni tim i eksperti prema grupama organizama. Očekivani rezultat ove aktivnosti je uspostava referentne elektronske baze literaturnih izvora po grupama neophodni za daljnje faze razvoja studije; Terenska istraživanja: Iskustvo kod izrade ovakvih studija pokazuje da za veliki broj literaturnih podataka je zastarjeo i ne pokazuje realnu sliku nultog stanja područja kao i da za određene komponente okoliša podatci uopće ne postoje. Projektni tim zajedno sa ekspertima će vršiti i terenska istraživanja. Za terenska istraživanja bit će pripremljeni digitalni setovi karata u odgovarajućim razmjerima za sva zaštićena područja. Svi podatci koji budu prikupljeni bit će predstavljeni u GIS-u. Ova aktivnost predstavlja podlogu za daljnje aktivnosti koje uključuju i zonaciju.

A 3 - Mapiranje i procjena ekosistemskih servisa sa osvrtom na pritiske

Prilikom revidiranja pritisaka, ova aktivnost će uključivati veliki broj podataka koji će biti prikupljeni u početnim fazama projekta kao i kod konsultacija sa donosiocima odluka. Ovdje veliku ulogu igra i indentifikacija donosioca odluka (lokalno stanovništvo, općinske vlasti, privrednici i sl.) ovoga područja koje će biti direktno uključenu u potpunu provedbu projekta kao i relevantnog istog. Aktivnošću je predviđeno održavanje sastanka sa lokalnom zakednicom i stakeholderima. Analiza treba da pokaže pritiske, prednosti i nedostatke ali moguće prijetnje na ovo područje. Identifikacija ekosistemskih servisa je aktivnost koja će se provoditi uz pomoć ekspertnog tima prema metodologiji. Ekosistemski servisi treba da predstavljaju okosnicu razvoja i suživota sa prirodom s toga Projektni tim zajedno sa voditeljem ovoga paketa će prema metodologiji indentificirati pririske i ekosistemske servise koji budu indentifikovani kao značajni. Nakon prikupljanja i analize podataka i odabira ekosistemskih servisa za procjenu, pristupit će se mapiranju ekosistemskih servisa prema prilagođenoj ESTIMAP metodologiji. Za detaljnu prostornu procjenu okoliša, tj. mapiranje ekosistemskih servisa, potrebni su modeli. Modeli povezuju biofizičke podatke prostorno predstavljene ulaznim mapama s varijablama (pokazateljima) koje opisuju sposobnost okoliša za pružanje određene ekosistemske usluge. Najjednostavniji modeli sastavljaju se sa lokalnim stručnjacima pomoću ekosistemskih usluga matričnog modela (dodjeljivanje vrijednosti određenim klasama korištenja zemljišta / klase pokrivenosti zemljišta za svaku uslugu ekosistema). Umjesto podataka, potrebne informacije stručnjaci ili donosioci odluka pružaju izravno u obliku sintetičkih prosudbi. Kao posljednji korak izražavamo dobivene rezultate u fizičkim količinama (npr. M3 drveta / ha / godišnje).

A 4 - Ekonomska analiza ekosistemskih usluga

Unutar ovog projekta uspoređuje se potencijalno i stvarno korištenje usluga ekosustava kako bi se indentificirale mogućnosti za ekonomski razvoj bioraznolikosti. Ekonomsko vrednovanje ekosistemskih usluga može kvantificirati vrijednost koja proizlazi iz stvarne uporabe ekosistemskih usluga. Značaj ekonomske vrijednosti u kontekstu ekosistema je mnogostruk. Prvo, može pokazati barem minimalnu korisnost ekosistemskih usluga (posebno onih kojima se trguje na tržištima) za lokalne zajednice koji izravno koriste ekosistemske usluge ili za društvo u cjelini. Drugo, također može pokazati opseg prihoda ostvarenog od ekosistemskih usluga. Treće, procjena vrijednosti može pomoći i u otkrivanju poslovnih prilika povezanih ekosistemskim uslugama.

A 5 - Mapa preporuka i alata za integraciju u okolišno planske dokumente i politike

Projektom je planirana izrada cjelokupne studije koja treba da integriše rezultate dobivene kroz prethodne aktivnosti. Studija, pored sveobuhvatne analize ima za cilj da kroz niz preporuka zasnovanih na procjeni ekosistema i ekosistemskih servisa u Općini Vogošća, kreira uslove za efikasno korištenje prostora, te

razvije dostupnima alate i podršku lokalnoj zajednici. Studija će sadržavati i mape Ekosistemskih servisa koje su indentificirane u Općini Vogošća. S obzirom na ovo opredjeljenje kao dodatak preporukama dodat će se i EKON Karte. EKON Karte uključivat će područja u kojima će lokalna zajednica i poduzetnici imaju priliku razviti alternativne poslovne modele koji će očuvati jedinstvenu prirodnu i kulturnu baštinu.

Očekivani rezultati

Rezultat angažmana će biti izrada seta dokumenata koji će pomoći u poboljšanom upravljanju i održivom razvoju Općine Vogošća vođena svijesnošću o uslugama ekosistema i mogućnostima koje ovakav pristup nudi lokalnoj zajednici za razvoj. Nakon participativnog mapiranja, procjene i vrednovanja ekosistemskih usluga, smjernice koje će se biti kreirane bit će usmjerene na poboljšanje lokalnog očuvanja prirode / biološke raznolikosti i korištenja resursa.

- Detaljni pregled stanja Općine Vogošća po pitanju biodiverziteta, kako bi se utvrdila opravdanost utvrđivanja ekosistemskih usluga i kreiranja uslova za ekonsomksi razvoj;
- Analiza interesnih strana i korištenje prostora, a koja će dati uvid u moguće konfliktne interese te pomoći u iznalaženju kompromisnih i izvodljivih rješenja;
- Ekosistemski servisi indentifikovani i integrisani u planove zaštite
- Digitalizirane ekosistemске usluge i potencijali prirodnih područja
- Kreirane tematskih ekosistemskih karta kao alata za planiranje Općine
- Uspostavljena saradnja sa lokalnom zajednicom
- Rješenje održivog korištenja i koncepciju upotrebe prirodnih usluga područja;
- Utvrđivanje optimalnog modela i strateških pravaca u poboljšanju socioekonomskog stanja lokalnog stanovništva i očuvanju njegovog identiteta koji se između ostalog, bazira na tradicionalnom odnosu prema prirodi.
- Povećanje nivoa svijesti stakeholdera o uslugama ekosistema I prilikama koje one pružaju u smislu razvoja Općine Vogošća

Obim posla

Br.	Rezultati predviđeni zadatkom	Broj dana	Vremenski okvir	Procenat
1.	A1 -plan upravljanja projektom, tehnička koordinacija, upravljanje rizicima i kvalitetom, finansijsko upravljanje, izvještavanje, marketing i promocija, arhiviranje i zatvaranje projekta, arhiviranje i zatvaranje projekta	20 dana	Maj- Oktobar 2021	20%
2.	A2- Prikupljanje i analiza podataka pomenutog predmetnog lokaliteta (zatečeno stanje i trendovi promjena); Istraživanje i pregled literaturnih podataka; Terenska istraživanja	20 dana	Maj-Juni 2021	20%
3.	A3 -mapiranje i procjena ekosistemskih servisa sa osvrtom na pritiske; revidiranja pritisaka, identifikacija donosioca odluka konsultacije sa donosiocima odluka; održavanje sastanka sa lokalnom zajednicom; identifikacija ekosistemskih servisa; ESTIMAP metodologija procjene; Izrada modela procjene servisa;	20 dana	Juli – Septembar 2021	20%
4.	A4 - Ekonomska analiza ekosistemskih usluga; određivanje potencijalnih i stvarnih korištenja usluga ekosustava, ekonomsko vrednovanje ekosistemskih usluga; analiza i interpretacija ekonomske trenutne i buduće dobiti	20 dana	Septembar – Oktobar 2021	20%
5.	A5 - Mapa preporuka i alata za integraciju u okolišno planske dokumente i politike; integracija rezultata, suradnja na izradi studije mapa preporuka, izrada preporuka, suradnja na izradi EKON karata	20 dana	Septembar – Oktobar 2021	20%

Projektni zadatak

Pozicija: Ekspert za GIS i obradu prostornih podataka

Dužina trajanja angažmana: Maj - Septembar (do max 65 dana)

Angažman stručnog lica je pokrenut na osnovu Odluke o usvajanju projekta "Kartiranje i studija procjene ekosistemskih usluga u cilju održivog razvoja korištenjem prirodnih područja Općine" broj: 03-18-sl/20 od datuma 12.10.2020.godine.

Svrha projektnog zadatka je pružanje podrške u procesu realizacije projektnih aktivnosti na području Općine Vogošća "Kartiranje i studija procjene ekosistemskih usluga u cilju održivog razvoja korištenjem prirodnih područja Općine Vogošća koji se sufinansiran od strane Fonda za zaštitu okoliša Federacije Bosne i Hercegovine. Glavni cilj projekta je pridonijeti zaštiti i održivom razvoju Općine Vogošća na temelju vrijednosti ekosistemskih servisa. Danas, glavni izazov je javno upravljanje i razvoj kapaciteta za održivu uporabu i valorizaciju ekosistemskih servisa u urbanim, semiurbanim i ruralnim sredinama. Izazov leži u pronalaženju prave ravnoteže između očuvanja, zaštite i ekonomskog razvoja. Projekt se temelji na mogućnosti pretvaranja prirodnih vrijednosti u lokalne pokretače ekonomskog razvoja a koji se temelji na održivom korištenju resursa, uzimajući u obzir znanje lokalnih zajednica o ekosistemskim servisima i potencijalima područja Općine Vogošća da budu mjesta za modele koji poboljšavaju lokalni život i sprječavaju prekomjernu eksploataciju i ne održivo korištenje prirodnih resursa.

Studija, pored sveobuhvatne analize ima za cilj da kroz niz preporuka zasnovanih na procjeni ekosistema i ekosistemskih servisa u Općini Vogošća, kreira uslove za efikasno korištenje prostora, te razvije dostupnima alate i podršku lokalnoj zajednici.

Kontekst projekta

Ekosistemske usluge su usluge koje nam priroda daje. Koncept ekosistemskih usluga ima za cilj obuhvatiti kompleksnu vezu između prirode i društva na pojednostavljen način. Kako bi se to postiglo, posuđuje se analogija iz ekonomije: dobavljač (ekološki sistem) nudi različite usluge korisniku (društvo). Ove usluge - kao što je drveće i voće u šumama, stočna hrana te sklonište za životinje ili sigurna, čista i lijepa okolina za život – nisu samo korisne nego su i osnova života za ljude kao pojedince i kao društvo, uključujući zdravo funkcioniranje lokalnih zajednica.

Budući da ne razumijemo u potpunosti nivo naše ovisnosti od ekosistemskih usluga te načine na koje naše odluke utiču na njih, često nenamjerno i neočekivano ih narušavamo. Kao posljedica, njihov gubitak mnogo utiče na prirodu, ekonomiju i život ljudi. Prepoznavanje ovog izazova je učinilo da koncept ekosistemskih usluga postane glavna naučna tema početkom 21. vijeka. Od tada, mnogo važnih javnih politika za očuvanje prirode na međunarodnom i EU nivou su uzele ovaj koncept u razmatranje. Jedna od najvažnijih politika jeste Strategija Evropske unije za biodiverzitet do 2020. godine. Strategija integriše mapiranje i procjenu ekosistemskih usluga i njihovu integraciju u procese odlučivanja kao konkretan cilj i odgovornost svih zemalja članica Evropske unije. Ova strategija fundamentalno određuje ključne smjernice za nacionalne strategije za biodiverzitet u zemljama članicama Evropske unije. Koncept ekosistemskih usluga nudi zajedničku platformu za unapređenje upravljanjem javnih politika i integraciju različitih grana nauka. Osim toga, ovaj koncept pomaže razumijevanju komplikovanih procesa i veza između čovjeka i prirode koje predstavlja jednostavnim, većini razumljivim jezikom. Kako bi se to postiglo, neophodno je omogućiti da ova ideja postane dio svakodnevnog komunikacije i procesa donošenja odluka. Prirodne ljepote pejzaža i živog svijeta, specifične pojave kao što su vodopad Skakavac ili stijene, privlače veliki broj posjetitelja. Turizam, osobito ekoturizam može djelomično nadopuniti, a dijelom zamijeniti druga zanimanja koja donose nizak profit. Opskrba pitkom vodom i uloga šuma u regulaciji klime (uključujući uklanjanje ugljikova dioksida iz atmosfere) usluge su čija se dobrobit osjeti i šire od samoga područja. Kartiranje i metode razvijene u okviru određivanja potencijala prostora te ekosistemskih usluga uključuje prostorne analize atraktivnosti, pogodnosti i ranjivosti na osnovu više kriterijuma uz primjenu GIS tehnologije uveliko je unaprijedila proces planiranja a time i proces donošenja odluka. Pogodnost predjela da prihvati određenu djelatnost koja se planira u prostoru znači pripisivanje vrijednosti predjelu i traženje mogućnosti da prostor istovremeno bude nosilac razvojnih vrijednosti i da je privlačan za razvoj djelatnosti. Procjena usluga ekosistema područja Općine Vogošća može pomoći u povećanju svijesti o njihovoj važnosti, otkrivanju neiskorištenih resursa ili pomoći pri prepoznavanju kompromisa. To može pomoći lokalnim dionicima i donositeljima odluka da bolje iskoriste svoje resurse i povećaju kvalitetu života lokalnom stanovništvu.

Zadatci:

A 1 - Priprema projektnih aktivnosti: formiranje projektnog tima, plan upravljanja projektom, tehnička koordinacija, upravljanje rizicima i kvalitetom, financijsko upravljanje, izvještavanje, marketing i promocija, arhiviranje i zatvaranje projekta, arhiviranje i zatvaranje projekta.

A 2 - Prikupljanje i analiza podataka pomenutog predmetnog lokaliteta (zatečeno stanje i trendovi promjena)

Opis nultog stanja koje je predmet studije. Podatci koji se budu obrađivali, analizirali i sakupljali treba da obuhvate: Abiotičku (topografija i geomorfologija, geologija, pedologija, klima i hidrologija) i biotičku (raznolikost staništa i zajednica, raznolikost flore, raznolikost gljiva, raznolikost faune, posebno vrijedne vrste) komponentu, elemente kulturnog nasljeđa i etnološko bogatstvo. Prikupljanje i analiza podataka treba da obuhvati trenutno dostupne podatke kao i da odredi nove podatke koje relevantne za ovaj Projekt. Aktivnost će obuhvatiti sljedeće: Istraživanje i pregled literaturnih podataka: Tokom ove radne faze izvršit će se detaljna analiza tekstualnih opisa i numeričkih pokazatelja sadržanih u različitim naučno prihvatljivim literaturnim izvorima, odnosno analiza literaturnih podataka sadržanih u: univerzitetskim udžbenicima, naučnim monografijama, naučnim publikacijama, naučnim časopisima, zbornicima radova sa relevantnih domaćih i međunarodnih naučnih kongresa i naučnih simpozijuma, naučnim saopćenjima, referalnim elektronskim bazama podataka i drugim referentnim pisanim izvorima informacija. U ovoj fazi rada također je neophodno da se istraže i analiziraju podaci sadržani u različitim tematskim kartama koje imaju validnu naučnu i kartografsku recenziju. Navedene radne zadatke pojedinačno će realizirati Projektni tim i eksperti prema grupama organizama. Očekivani rezultat ove aktivnosti je uspostava referentne elektronske baze literaturnih izvora po grupama neophodni za daljnje faze razvoja studije; Terenska istraživanja: Iskustvo kod izrade ovakvih studija pokazuje da za veliki broj literaturnih podataka je zastarjeo i ne pokazuje realnu sliku nultog stanja područja kao i da za određene komponente okoliša podatci uopće ne postoje. Projektni tim zajedno sa ekspertima će vršiti i terenska istraživanja. Za terenska istraživanja bit će pripremljeni digitalni setovi karata u odgovarajućim razmjerima za sva zaštićena područja. Svi podatci koji budu prikupljeni bit će predstavljeni u GIS-u. Ova aktivnost predstavlja podlogu za daljnje aktivnosti koje uključuju i zonaciju.

A 3 - Mapiranje i procijena ekosistemskih servisa sa osvrtom na pritiske

Prilikom revidiranja pritisaka, ova aktivnost će uključivati veliki broj podataka koji će biti prikupljeni u početnim fazama projekta kao i kod konsultacija sa donosiocima odluka. Ovdje veliku ulogu igra i indentifikacija donosioca odluka (lokalno stanovništvo, općinske vlasti, privrednici i sl.) ovoga područja koje će biti direktno uključenu u potpunu provedbu projekta kao i relevantnog istog. Aktivnošću je predviđeno održavanje sastanka sa lokalnom zakednicom i stakeholderima. Analiza treba da pokaže pritiske, prednosti i nedostatke ali moguće prijetnje na ovo područje. Identifikacija ekosistemskih servisa je aktivnost koja će se provoditi uz pomoć ekspertnog tima prema metodologiji. Ekosistemski servisi treba da predstavljaju okosnicu razvoja i suživota sa prirodom s toga Projektni tim zajedno sa voditeljem ovoga paketa će prema metodologiji indentificirati pririske i ekosistemske servise koji budu indentifikovani kao značajni. Nakon prikupljanja i analize podataka i odabira ekosistemskih servisa za procjenu, pristupit će se mapiranju ekosistemskih servisa prema prilagođenoj ESTIMAP metodologiji. Za detaljnu prostornu procjenu okoliša, tj. mapiranje ekosistemskih servisa, potrebni su modeli. Modeli povezuju biofizičke podatke prostorno predstavljene ulaznim mapama s varijablama (pokazateljima) koje opisuju sposobnost okoliša za pružanje određene ekosistemske usluge. Najjednostavniji modeli sastavljaju se sa lokalnim stručnjacima pomoću ekosistemskih usluga matričnog modela (dodjeljivanje vrijednosti određenim klasama korištenja zemljišta / klase pokrivenosti zemljišta za svaku uslugu ekosistema). Umjesto podataka, potrebne informacije stručnjaci ili donosioci odluka pružaju izravno u obliku sintetičkih prosudbi. Kao posljednji korak izražavamo dobivene rezultate u fizičkim količinama (npr. M3 drveta / ha / godišnje).

Očekivani rezultati

Rezultat angažmana će biti izrada seta dokumenata koji će pomoći u poboljšanom upravljanju i održivom razvoju Općine Vogošća vođena svijesnošću o uslugama ekosistema i mogućnostima koje ovakav pristup nudi lokalnoj zajednici za razvoj. Nakon participativnog mapiranja, procjene i vrednovanja ekosistemskih usluga, smjernice koje će se biti kreirane bit će usmjerene na poboljšanje lokalnog očuvanja prirode / biološke raznolikosti i korištenja resursa.

- Detaljni pregled stanja Općine Vogošća po pitanju biodiverziteta, kako bi se utvrdila opravdanost utvrđivanja ekosistemskih usluga i kreiranja uslova za ekonsomksi razvoj;
- Analiza interesnih strana i korištenje prostora, a koja će dati uvid u moguće konfliktne interese te pomoći u iznalaženju kompromisnih i izvodljivih rješenja;
- Ekosistemski servisi indentifikovani i integrisani u planove zaštite
- Digitalizirane ekosistemske usluge i potencijali prirodnih područja
- Kreirane tematskih ekosistemskih karta kao alata za planiranje Općine

- Rješenje održivog korištenja i koncepciju upotrebe prirodnih usluga područja;

Obim posla

Br.	Rezultati predviđeni zadatkom	Broj dana	Vremenski okvir	Procenat
1.	A1 -plan upravljanja projektom, tehnička koordinacija, upravljanje rizicima i kvalitetom, finansijsko upravljanje, izvještavanje, marketing i promocija, arhiviranje i zatvaranje projekta, arhiviranje i zatvaranje projekta	8 dana	Maj- Oktobar 2021	%
2.	A2- Prikupljanje i analiza podataka pomenutog predmetnog lokaliteta (zatečeno stanje i trendovi promjena); Istraživanje i pregled literaturnih podataka; Terenska istraživanja	15 dana	Maj-Juni 2021	%
3.	A3 -mapiranje i procjena ekosistemskih servisa sa osvrtom na pritiske; revidiranja pritisaka, identifikacija donosioca odluka konsultacije sa donosiocima odluka; održavanje sastanka sa lokalnom zajednicom; identifikacija ekosistemskih servisa; ESTIMAP metodologija procjene; Izrada modela procjene servisa;	40 dana	Juli – Septembar 2021	%

Projektni zadatak

Pozicija: Ekspert za ekonomsku analizu ekosistemskih usluga

Dužina trajanja angažmana: Septembar– Oktobar (do max 15 dana)

Angažman stručnog lica je pokrenut na osnovu Odluke o usvajanju projekta "Kartiranje i studija procjene ekosistemskih usluga u cilju održivog razvoja korištenjem prirodnih područja Općine" broj: 03-18-sl/20 od datuma 12.10.2020.godine.

Svrha projektnog zadatka je pružanje podrške u procesu realizacije projektnih aktivnosti na području Općine Vogošća "Kartiranje i studija procjene ekosistemskih usluga u cilju održivog razvoja korištenjem prirodnih područja Općine Vogošća koji se sufinansiran od strane Fonda za zaštitu okoliša Federacije Bosne i Hercegovine. Glavni cilj projekta je pridonijeti zaštiti i održivom razvoju Općine Vogošća na temelju vrijednosti ekosistemskih servisa. Danas, glavni izazov je javno upravljanje i razvoj kapaciteta za održivu uporabu i valorizaciju ekosistemskih servisa u urbanim, semiurbanim i ruralnim sredinama. Izazov leži u pronalaženju prave ravnoteže između očuvanja, zaštite i ekonomskog razvoja. Projekt se temelji na mogućnosti pretvaranja prirodnih vrijednosti u lokalne pokretače ekonomskog razvoja a koji se temelji na održivom korištenju resursa, uzimajući u obzir znanje lokalnih zajednica o ekosistemskim servisima i potencijalima područja Općine Vogošća da budu mjesta za modele koji poboljšavaju lokalni život i sprječavaju prekomjernu eksploataciju i ne održivo korištenje prirodnih resursa.

Studija, pored sveobuhvatne analize ima za cilj da kroz niz preporuka zasnovanih na procjeni ekosistema i ekosistemskih servisa u Općini Vogošća, kreira uslove za efikasno korištenje prostora, te razvije dostupnima alate i podršku lokalnoj zajednici.

Kontekst projekta

Ekosistemske usluge su usluge koje nam priroda daje. Koncept ekosistemskih usluga ima za cilj obuhvatiti kompleksnu vezu između prirode i društva na pojednostavljen način. Kako bi se to postiglo, posuđuje se analogija iz ekonomije: dobavljač (ekološki sistem) nudi različite usluge korisniku (društvo). Ove usluge - kao što je drveće i voće u šumama, stočna hrana te sklonište za životinje ili sigurna, čista i lijepa okolina za život – nisu samo korisne nego su i osnova života za ljude kao pojedince i kao društvo, uključujući zdravo funkcioniranje lokalnih zajednica.

Budući da ne razumijemo u potpunosti nivo naše ovisnosti od ekosistemskih usluga te načine na koje naše odluke utiču na njih, često nenamjerno i neočekivano ih narušavamo. Kao posljedica, njihov gubitak mnogo utiče na prirodu, ekonomiju i život ljudi. Prepoznavanje ovog izazova je učinilo da koncept ekosistemskih usluga postane glavna naučna tema početkom 21. vijeka. Od tada, mnogo važnih javnih politika za očuvanje prirode na međunarodnom i EU nivou su uzele ovaj koncept u razmatranje. Jedna od najvažnijih politika jeste Strategija Evropske unije za biodiverzitet do 2020. godine. Strategija integriše mapiranje i procjenu ekosistemskih usluga i njihovu integraciju u procese odlučivanja kao konkretan cilj i odgovornost svih zemalja članica Evropske unije. Ova strategija fundamentalno određuje ključne smjernice za nacionalne strategije za biodiverzitet u zemljama članicama Evropske unije. Koncept ekosistemskih usluga nudi zajedničku platformu za unapređenje upravljanjem javnih politika i integraciju različitih grana nauka. Osim toga, ovaj koncept pomaže razumijevanju komplikovanih procesa i veza između čovjeka i prirode koje predstavlja jednostavnim, većini razumljivim jezikom. Kako bi se to postiglo, neophodno je omogućiti da ova ideja postane dio svakodnevnog komunikacije i procesa donošenja odluka. Prirodne ljepote pejzaža i živog svijeta, specifične pojave kao što su vodopad Skakavac ili stijene, privlače veliki broj posjetitelja. Turizam, osobito ekoturizam može djelomično nadopuniti, a dijelom zamijeniti druga zanimanja koja donose nizak profit. Opskrba pitkom vodom i uloga šuma u regulaciji klime (uključujući uklanjanje ugljikova dioksida iz atmosfere) usluge su čija se dobrobit osjeti i šire od samoga područja. Kartiranje i metode razvijene u okviru određivanja potencijala prostora te ekosistemskih usluga uključuje prostorne analize atraktivnosti, pogodnosti i ranjivosti na osnovu više kriterijuma uz primjenu GIS tehnologije uveliko je unaprijedila proces planiranja a time i proces donošenja odluka. Pogodnost predjela da prihvati određenu djelatnost koja se planira u prostoru znači pripisivanje vrijednosti predjelu i traženje mogućnosti da prostor istovremeno bude nosilac razvojnih vrijednosti i da je privlačan za razvoj djelatnosti. Procjena usluga ekosistema područja Općine Vogošća može pomoći u povećanju svijesti o njihovoj važnosti, otkrivanju neiskorištenih resursa ili pomoći pri prepoznavanju kompromisa. To može pomoći lokalnim dionicima i donositeljima odluka da bolje iskoriste svoje resurse i povećaju kvalitetu života lokalnom stanovništvu.

Zadatci:

A 4 - Ekonomska analiza ekosistemskih usluga

Unutar ovog projekta uspoređuje se potencijalno i stvarno korištenje usluga ekosustava kako bi se identificirale mogućnosti za ekonomski razvoj bioraznolikosti. Ekonomsko vrednovanje ekosistemskih usluga može kvantificirati vrijednost koja proizlazi iz stvarne uporabe ekosistemskih usluga. Značaj ekonomske vrijednosti u kontekstu ekosistema je mnogostruk. Prvo, može pokazati barem minimalnu korisnost ekosistemskih usluga (posebno onih kojima se trguje na tržištima) za lokalne zajednice koji izravno koriste ekosistemске usluge ili za društvo u cjelini. Drugo, također može pokazati opseg prihoda ostvarenog od ekosistemskih usluga. Treće, procjena vrijednosti može pomoći i u otkrivanju poslovnih prilika povezanih ekosistemskim uslugama.

Očekivani rezultati

Rezultat angažmana će biti izrada seta dokumenata koji će pomoći u poboljšanom upravljanju i održivom razvoju Općine Vogošća vođena svijesnošću o uslugama ekosistema i mogućnostima koje ovakav pristup nudi lokalnoj zajednici za razvoj. Nakon participativnog mapiranja, procjene i vrednovanja ekosistemskih usluga, smjernice koje će se biti kreirane bit će usmjerene na poboljšanje lokalnog očuvanja prirode / biološke raznolikosti i korištenja resursa.

- Detaljni pregled stanja Općine Vogošća po pitanju biodiverziteta, kako bi se utvrdila opravdanost utvrđivanja ekosistemskih usluga i kreiranja uslova za ekonomski razvoj;
- Analiza interesnih strana i korištenje prostora, a koja će dati uvid u moguće konfliktne interese te pomoći u iznalaženju kompromisnih i izvodljivih rješenja;
- Uspostavljena saradnja sa lokalnom zajednicom
- Rješenje održivog korištenja i koncepciju upotrebe prirodnih usluga područja;
- Utvrđivanje optimalnog modela i strateških pravaca u poboljšanju socioekonomskog stanja lokalnog stanovništva i očuvanju njegovog identiteta koji se između ostalog, bazira na tradicionalnom odnosu prema prirodi.
- Povećanje nivoa svijesti stakeholdera o uslugama ekosistema i prilikama koje one pružaju u smislu razvoja Općine Vogošća

Obim posla

Br.	Rezultati predviđeni zadatkom	Broj dana	Vremenski okvir	Procenat
1.	A4 - Ekonomska analiza ekosistemskih usluga; određivanje potencijalnih i stvarnih korištenja usluga ekosustava, ekonomsko vrednovanje ekosistemskih usluga; analiza i interpretacija ekonomske trenutne i buduće dobiti	10 dana	Septembar – Oktobar 2021	%

Projektni zadatak

Pozicija: Ekspert za ekosistemske servise i koordinator sa lokalnim zajednicama
Dužina trajanja angažmana: Septembar– Oktobar (do max 15 dana)

Angažman stručnog lica je pokrenut na osnovu Odluke o usvajanju projekta “Kartiranje i studija procjene ekosistemskih usluga u cilju održivog razvoja korištenjem prirodnih područja Općine” broj: 03-18-sl/20 od datuma 12.10.2020.godine.

Svrha projektnog zadatka je pružanje podrške u procesu realizacije projektnih aktivnosti na području Općine Vogošća “Kartiranje i studija procjene ekosistemskih usluga u cilju održivog razvoja korištenjem prirodnih područja Općine Vogošća koji se sufinansiran od strane Fonda za zaštitu okoliša Federacije Bosne i Hercegovine. Glavni cilj projekta je pridonijeti zaštiti i održivom razvoju Općine Vogošća na temelju vrijednosti ekosistemskih servisa. Danas, glavni izazov je javno upravljanje i razvoj kapaciteta za održivu uporabu i valorizaciju ekosistemskih servisa u urbanim, semiurbanim i ruralnim sredinama. Izazov leži u pronalaženju prave ravnoteže između očuvanja, zaštite i ekonomskog razvoja. Projekt se temelji na mogućnosti pretvaranja prirodnih vrijednosti u lokalne pokretače ekonomskog razvoja a koji se temelji na održivom korištenju resursa, uzimajući u obzir znanje lokalnih zajednica o ekosistemskim servisima i potencijalima područja Općine Vogošća da budu mjesta za modele koji poboljšavaju lokalni život i sprječavaju prekomjernu eksploataciju i ne održivo korištenje prirodnih resursa.

Studija, pored sveobuhvatne analize ima za cilj da kroz niz preporuka zasnovanih na procjeni ekosistema i ekosistemskih servisa u Općini Vogošća, kreira uslove za efikasno korištenje prostora, te razvije dostupnima alate i podršku lokalnoj zajednici.

Kontekst projekta

Ekosistemske usluge su usluge koje nam priroda daje. Koncept ekosistemskih usluga ima za cilj obuhvatiti kompleksnu vezu između prirode i društva na pojednostavljen način. Kako bi se to postiglo, posuđuje se analogija iz ekonomije: dobavljač (ekološki sistem) nudi različite usluge korisniku (društvo). Ove usluge - kao što je drveće i voće u šumama, stočna hrana te sklonište za životinje ili sigurna, čista i lijepa okolina za život – nisu samo korisne nego su i osnova života za ljude kao pojedince i kao društvo, uključujući zdravo funkcioniranje lokalnih zajednica.

Budući da ne razumijemo u potpunosti nivo naše ovisnosti od ekosistemskih usluga te načine na koje naše odluke utiču na njih, često nenamjerno i neočekivano ih narušavamo. Kao posljedica, njihov gubitak mnogo utiče na prirodu, ekonomiju i život ljudi. Prepoznavanje ovog izazova je učinilo da koncept ekosistemskih usluga postane glavna naučna tema početkom 21. vijeka. Od tada, mnogo važnih javnih politika za očuvanje prirode na međunarodnom i EU nivou su uzele ovaj koncept u razmatranje. Jedna od najvažnijih politika jeste Strategija Evropske unije za biodiverzitet do 2020. godine. Strategija integriše mapiranje i procjenu ekosistemskih usluga i njihovu integraciju u procese odlučivanja kao konkretan cilj i odgovornost svih zemalja članica Evropske unije. Ova strategija fundamentalno određuje ključne smjernice za nacionalne strategije za biodiverzitet u zemljama članicama Evropske unije. Koncept ekosistemskih usluga nudi zajedničku platformu za unapređenje upravljanjem javnih politika i integraciju različitih grana nauka. Osim toga, ovaj koncept pomaže razumijevanju komplikovanih procesa i veza između čovjeka i prirode koje predstavlja jednostavnim, većini razumljivim jezikom. Kako bi se to postiglo, neophodno je omogućiti da ova ideja postane dio svakodnevnog komunikacije i procesa donošenja odluka. Prirodne ljepote pejzaža i živog svijeta, specifične pojave kao što su vodopad Skakavac ili stijene, privlače veliki broj posjetitelja. Turizam, osobito ekoturizam može djelomično nadopuniti, a dijelom zamijeniti druga zanimanja koja donose nizak profit. Opskrba pitkom vodom i uloga šuma u regulaciji klime (uključujući uklanjanje ugljikova dioksida iz atmosfere) usluge su čija se dobrobit osjeti i šire od samoga područja. Kartiranje i metode razvijene u okviru određivanja potencijala prostora te ekosistemskih usluga uključuje prostorne analize atraktivnosti, pogodnosti i ranjivosti na osnovu više kriterijuma uz primjenu GIS tehnologije uveliko je unaprijedila proces planiranja a time i proces donošenja odluka. Pogodnost predjela da prihvati određenu djelatnost koja se planira u prostoru znači pripisivanje vrijednosti predjelu i traženje mogućnosti da prostor istovremeno bude nosilac razvojnih vrijednosti i da je privlačan za razvoj djelatnosti. Procjena usluga ekosistema područja Općine Vogošća može pomoći u povećanju svijesti o njihovoj važnosti, otkrivanju neiskorištenih resursa ili pomoći pri prepoznavanju kompromisa. To može pomoći lokalnim dionicima i donositeljima odluka da bolje iskoriste svoje resurse i povećaju kvalitetu života lokalnom stanovništvu.

Zadatci:

A 2 - Prikupljanje i analiza podataka pomenutog predmetnog lokaliteta (zatečeno stanje i trendovi promjena)

Opis nultog stanja koje je predmet studije. Podatci koji se budu obrađivali, analizirali i sakupljali treba da obuhvate: Abiotičku (topografija i geomorfologija, geologija, pedologija, klima i hidrologija) i biotičku (raznolikost staništa i zajednica, raznolikost flore, raznolikost gljiva, raznolikost faune, posebno vrijedne vrste) komponentu, elemente kulturnog naslijeđa i etnološko bogatstvo. Prikupljanje i analiza podataka treba da obuhvati trenutno dostupne podatke kao i da odredi nove podatke koje relevantne za ovaj Projekt. Aktivnost će obuhvatiti sljedeće: Istraživanje i pregled literaturnih podataka: Tokom ove radne faze izvršit će se detaljna analiza tekstualnih opisa i numeričkih pokazatelja sadržanih u različitim naučno prihvatljivim literaturnim izvorima, odnosno analiza literaturnih podataka sadržanih u: univerzitetskim udžbenicima, naučnim monografijama, naučnim publikacijama, naučnim časopisima, zbornicima radova sa relevantnih domaćih i međunarodnih naučnih kongresa i naučnih simpozijuma, naučnim saopćenjima, referalnim elektronskim bazama podataka i drugim referentnim pisanim izvorima informacija. U ovoj fazi rada također je neophodno da se istraže i analiziraju podaci sadržani u različitim tematskim kartama koje imaju validnu naučnu i kartografsku recenziju. Navedene radne zadatke pojedinačno će realizirati Projektni tim i eksperti prema grupama organizama. Očekivani rezultat ove aktivnosti je uspostava referentne elektronske baze literaturnih izvora po grupama neophodni za daljnje faze razvoja studije; Terenska istraživanja: Iskustvo kod izrade ovakvih studija pokazuje da za veliki broj literaturnih podataka je zastarjeo i ne pokazuje realnu sliku nultog stanja područja kao i da za određene komponente okoliša podatci uopće ne postoje. Projektni tim zajedno sa ekspertima će vršiti i terenska istraživanja. Za terenska istraživanja bit će pripremljeni digitalni setovi karata u odgovarajućim razmjerima za sva zaštićena područja. Svi podatci koji budu prikupljeni bit će predstavljeni u GIS-u. Ova aktivnost predstavlja podlogu za daljnje aktivnosti koje uključuju i zonaciju.

A 3 - Mapiranje i procijena ekosistemskih servisa sa osvrtom na pritiske

Prilikom revidiranja pritisaka, ova aktivnost će uključivati veliki broj podataka koji će biti prikupljeni u početnim fazama projekta kao i kod konsultacija sa donosiocima odluka. Ovdje veliku ulogu igra i indentifikacija donosioca odluka (lokalno stanovništvo, općinske vlasti, privrednici i sl.) ovoga područja koje će biti direktno uključenu u potpunu provedbu projekta kao i relevantnog istog. Aktivnošću je predviđeno održavanje sastanka sa loklanom zakednicom I stakeholderima. Analiza treba da pokaže pritiske, prednosti i nedostatke ali moguće prijetnje na ovo područje. Identifikacija ekosistemskih servisa je aktivnost koja će se provoditi uz pomoć ekspertnog tima prema metodologiji. Ekosistemski servisi treba da predstavljaju okosnicu razvoja I suživota sa prirodom s toga Projektni tim zajedno sa voditeljem ovoga paketa će prema metodologiji indentificirati pririske i ekosistemske servise koji budu indentifikovani kao značajni. Nakon prikupljanja i analize podataka i odabira ekosistemskih servisa za procjenu, pristupit će se mapiranju ekosistemskih servisa prema prilagođenoj ESTIMAP metodologiji. Za detaljnu prostornu procjenu okoliša, tj. mapiranje ekosistemskih servisa, potrebni su modeli. Modeli povezuju biofizičke podatke prostorno predstavljene ulaznim mapama s varijablama (pokazateljima) koje opisuju sposobnost okoliša za pružanje određene ekosistemske usluge. Najjednostavniji modeli sastavljaju se sa lokalnim stručnjacima pomoću ekosistemskih usluga matičnog modela (dodjeljivanje vrijednosti određenim klasama korištenja zemljišta / klase pokrivenosti zemljišta za svaku uslugu ekosistema). Umjesto podataka, potrebne informacije stručnjaci ili donosioci odluka pružaju izravno u obliku sintetičkih prosudbi. Kao posljednji korak izražavamo dobivene rezultate u fizičkim količinama (npr. M3 drveta / ha / godišnje).

A 4 - Ekonomska analiza ekosistemskih usluga

Unutar ovog projekta uspoređuje se potencijalno i stvarno korištenje usluga ekosustava kako bi se identificirale mogućnosti za ekonomski razvoj bioraznolikosti. Ekonomsko vrednovanje ekosistemskih usluga može kvantificirati vrijednost koja proizlazi iz stvarne uporabe ekosistemskih usluga. Značaj ekonomske vrijednosti u kontekstu ekosistema je mnogostruk. Prvo, može pokazati barem minimalnu korisnost ekosistemskih usluga (posebno onih kojima se trguje na tržištima) za lokalne zajednice koji izravno koriste ekosistemske usluge ili za društvo u cjelini. Drugo, također može pokazati opseg prihoda ostvarenog od ekosistemskih usluga. Treće, procjena vrijednosti može pomoći i u otkrivanju poslovnih prilika povezanih ekosistemskim uslugama.

Očekivani rezultati

Rezultat angažmana će biti izrada seta dokumenata koji će pomoći u poboljšanom upravljanju i održivom razvoju Općine Vogošća vođena svijesnošću o uslugama ekosistema i mogućnostima koje ovakav pristup nudi lokalnoj zajednici za razvoj. Nakon participativnog mapiranja, procjene i vrednovanja ekosistemskih usluga, smjernice koje će se biti kreirane bit će usmjerene na poboljšanje lokalnog očuvanja prirode / biološke raznolikosti i korištenja resursa.

- Detaljni pregled stanja Općine Vogošća po pitanju biodiverziteta, kako bi se utvrdila opravdanost utvrđivanja ekosistemskih usluga i kreiranja uslova za ekonsomksi razvoj;
- Analiza interesnih strana i korištenje prostora, a koja će dati uvid u moguće konfliktne interese te pomoći u iznalaženju kompromisnih i izvodljivih rješenja;
- Uspostavljena saradnja sa lokalnom zajednicom
- Utvrđivanje optimalnog modela i strateških pravaca u poboljšanju socioekonomskog stanja lokalnog stanovništva i očuvanju njegovog identiteta koji se između ostalog, bazira na tradicionalnom odnosu prema prirodi.
- Povećanje nivoa svijesti stakeholdera o uslugama ekosistema I prilikama koje one pružaju u smislu razvoja Općine Vogošća

Obim posla

Br.	Rezultati predviđeni zadatkom	Broj dana	Vremenski okvir	Procenat
2.	A2- Prikupljanje i analiza podataka pomenutog predmetnog lokaliteta (zatečeno stanje i trendovi promjena); Istraživanje i pregled literaturnih podataka; Terenska istraživanja	4 dana	Maj-Juni 2021	20%
3.	A3 -mapiranje i procjena ekosistemskih servisa sa osvrtom na pritiske; revidiranja pritisaka, identifikacija donosioca odluka konsultacije sa donosiocima odluka; održavanje sastanka sa lokalnom zajednicom; identifikacija ekosistemskih servisa; ESTIMAP metodologija procjene; Izrada modela procjene servisa;	3 dana	Juli – Septembar 2021	20%
4.	A4 - Ekonomska analiza ekosistemskih usluga; određivanje potencijalnih i stvarnih korištenja usluga ekosustava, ekonomsko vrednovanje ekosistemskih usluga; analiza i interpretacija ekonomske trenutne i buduće dobiti	5 dana	Septembar – Oktobar 2021	20%
5.	A5 - Mapa preporuka i alata za integraciju u okolišno planske dokumente i politike; integracija rezultata, suradnja na izradi studije mapa preporuka, izrada preporuka, suradnja na izradi EKON karata	3 dana	Septembar – Oktobar 2021	20%